

ДРОГОВИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Володимир ШАРАН

22 серпня 2021 р.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта. Мова та література (Польська мова і література)

Освітні програми «Середня освіта (Мова і література (польська, англійська))»
Філологічний факультет

Кафедра світової літератури та славістики

Дані про практику

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг практики (кредити СКТС)	Особливість проведення практики	Вид контролю
Денна	II	III	360 год/ 12 кредитів СКТС	Згідно із графіком навчального процесу	Диф. залік

Програма складена на основі освітніх програм та навчальних планів підготовки **магістрів** (90 кредитів СКТС)

Розробили:

Марія ЗЕЛІНСЬКА, к.ф.н., доцент кафедри світової літератури та славістики

Руслана МАНЬКО, старший викладач кафедри світової літератури та славістики

Погоджено гарантом освітньої програми

Ігор РОЗЛУЦЬКИЙ, к.ф.н., доцент кафедри світової літератури та славістики

Схвалено на засіданні кафедри світової літератури та славістики

Протокол № 5 від 12 травня 2021 р.

Завідувач кафедри Леся-Рома КРАВЧЕНКО

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету.

Протокол № 5 від 28 травня 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 6 від 22 червня 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика – це одна із найважливіших складових навчання магістрів у педагогічному університеті. Це невід’ємна складова професійної підготовки майбутніх учителів польської мови, української мови і літератури та іноземних мов у старшій школі, що надає можливість перейти від теоретичних знань до їхнього практичного застосування, здобути навички проведення науково-дослідницької, виховної та організаційної роботи. Це комплексний процес активного, дієвого засвоєння педагогічного досвіду шляхом виконання відповідних функцій і прийняття практикантами рішень у ролі майбутніх учителів-філологів.

Мета практики – допомогти магістрантам ознайомитися з існуючими організаційно-правовими формами та умовами діяльності вчителів старшої школи. Керівниками практики розроблено індивідуальні завдання для студентів з метою відпрацювання навичок творчого, наукового характеру в умовах навчального процесу. Виконання магістрантами програмних завдань сприяє заглибленню майбутніх фахівців у зміст літературознавчих і мовознавчих дисциплін, допомогти успішно підготуватися до самостійної професійної діяльності. Практиканти мають навчитися розрізняти всі види і типи навчальних занять, їхню структуру, раціонально розподіляти час для виконання різних видів навчальної роботи, вибирати форми і методи навчання фахових дисциплін, керувати самостійною науково-дослідною та навчальною роботою старшокласників.

Магістранти повинні оволодіти системою професійних умінь у процесі проведення навчально-виховної та дослідницької роботи на середньому ступені навчання польської мови, української мови і літератури та зарубіжної літератури під час педагогічної практики на II-му курсі магістратури.

Основні завдання педагогічної практики

1. Формування в практикантів умінь проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності.

2. Розвиток у практикантів уміння здійснювати виховну роботу на базі вивчення польської мови, української мови і літератури.

3. Формування вміння проводити науково-дослідницьку роботу.

У процесі педагогічної практики відбувається:

- виховання в магістрантів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті;
- закріплення, поглиблення та синтезування психолого-педагогічних, методичних і мовних знань у процесі їх використання для вирішення конкретних навчальних завдань;
- свідоме застосування магістрантами теорії навчання у практичній діяльності, усвідомлення її професійної значущості;
- формування та розвиток професійних навичок і вмінь;
- розвиток у магістрантів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної педагогічної діяльності;
- ознайомлення зі сучасним етапом навчально-виховної роботи у школі, передовим педагогічним досвідом; вироблення творчого підходу до педагогічної діяльності.

Під час педагогічної практики магістрів реалізуються **загальні компетентності:**

- здатність діяти соціально, відповідально і свідомо;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність працювати в команді;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

спеціальні компетентності:

- здатність фахово здійснювати педагогічну діяльність у закладах освіти, володіти формами і методами;

- володіння контекстуальними та спеціальними знаннями з інших гуманітарних дисциплін, суміжних із філологічними, вміння застосовувати їх у процесі фахової діяльності вчителя-філолога;
- здатність володіти іноземною мовою в галузі професійної діяльності.
- здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- здатність до інтерпретування мовно-культурних та літературно-мистецьких явищ, процесів, напрямів, тенденцій, архетипів і стереотипів, закономірностей та специфіки окремих історичних епох, національних культур, мовно-культурних регіонів;
- уміння використовувати можливості сучасних інформаційних технологій, мережевих програмних систем та інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі лінгвістики та літературознавства;
- здатність здійснювати наукові дослідження, володіти сучасною методологією, принципами та методами наукових досліджень;
- уміння практично використовувати здобуті теоретичні знання при аналізі та інтерпретації художніх текстів, а також у процесі написання наукових та методичних робіт;
- здатність використовувати базові знання в процесі планування, організації, моделювання та аналізу педагогічного процесу, володіння індивідуальними і груповими технологіями прийняття рішень в управлінні навчальним закладом, здатність використовувати сучасні технології управління педагогічним колективом;
- здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Пройходження виробничої (педагогічної) практики спрямовується на формування таких **програмних результатів навчання:**

- володіти базовими знаннями принципів демократії, уміння аналізувати суспільні процеси і впливати на них, розуміти власну роль та роль інших людей у побудові демократичного суспільства.
- критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування і розвитку системи загальної середньої освіти в Україні, використовувати в своїй педагогічній діяльності.
- налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, загальноосвітніми закладами та батьками з метою забезпечення якості освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів. Уміти використовувати комунікативний інструментарій управління у сфері освіти для впровадження змін та інновацій; здатність застосовувати профільні знання в умовах індивідуалізації і диференціації навчання.
- володіти принципами, методологією, методами та провідними сучасними інформаційно-комунікативними технологіями провадження наукових досліджень та навчальноосвітнього процесу з урахуванням сучасних освітньо-дидактичних умов навчання іноземних мов у загальноосвітніх закладах.
- використовувати сучасні психолого-педагогічні стратегії та технології в освітньому процесі; уміти проводити спеціальні педагогічні дослідження, проектувати відповідно до обраної технології навчання; уміти використовувати у своїй практичній діяльності ідеї та досвід прогресивних педагогів минулого і сучасності.
- володіти знаннями з теорії та практики літературного перекладу, літературної критики та кампаративістики; вміння застосовувати їх у власній науково-дослідницькій практиці та освітньо-педагогічній діяльності вчителя-філолога

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика магістрантів передбачає безперервність та послідовність її проведення за умови одержання практикантами необхідного

обсягу знань фактичного матеріалу, практичних навичок та вмінь відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки магістрів.

Умовою успішного проходження педагогічної практики є опанування магістрантами змісту фундаментальних дисциплін (педагогіки, психології, філософії) і методик викладання польської мови, української мови, української літератури, англійської мови та зарубіжної літератури для практичного застосування знань під час роботи в загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях, спеціалізованих закладах середньої освіти.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Основними очікуваними результатами педагогічної практики для магістрантів-філологів є:

а) поглиблення і закріплення теоретичних знань з польської мови, української мови і літератури, отримані магістрантами в університеті, і застосування цих знань на практиці в навчально-виховній роботі з учнями;

б) уміння магістрантів спостерігати та аналізувати навчально-виховну роботу, яку проводять із підлітками;

в) здатність магістрантів проводити навчально-виховну роботу з дітьми, враховуючи вікові та індивідуальні особливості;

г) готовність магістрів до проведення різного типу уроків із застосуванням різноманітних методів та педагогічних технологій, що активізують пізнавальну діяльність учнів;

г) навички виконання магістрантами функції класного керівника, працювати зі шкільним самоврядуванням, різноманітними учнівськими організаціями, а також проводити індивідуальну виховну роботу з учнями;

д) розвиток і закріплення в магістрантів любові до педагогічної професії, стимулювання бажання вивчати спеціальні та педагогічні дисципліни, удосконалення власних педагогічних здібностей;

е) прививання магістрантам навички уважного ставлення до охорони здоров'я школярів.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики університету. На філологічному факультеті відповідальними за організацію і проведення практики магістрів є декан і факультетський керівник практики.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм педагогічної практики на філологічному факультеті забезпечують кафедри української мови, української літератури та теорії літератури, світової літератури та славістики, порівняльної педагогіки і методики викладання іноземної мови, а також кафедри педагогіки і психології.

До керівництва практикою студентів залучаються:

- а) провідні викладачі кафедр, які брали безпосередню участь у навчальному процесі з підготовки студентів з фаху, методисти кафедр;
- б) викладачі, які мають великий досвід педагогічної роботи зі спеціальності (професори, доценти);
- в) викладачі, які мають досвід роботи в навчально-виховних закладах (школи, гімназії, ліцеї, професійно-технічні училища).

Факультетський керівник практики: розподіляє магістрів між школами; перед початком практики організовує разом із завідувачами фахових кафедр допуск магістрів до проходження педагогічної практики; організовує і проводить настановні та підсумкові конференції з питань педагогічної практики, бере участь (вибірково) у нарадах при директорів школи (на початку і в кінці практики); контролює роботу групових керівників практики, вибірково відвідує уроки, які проводять студенти, приймає заходи з ліквідації недоліків в організації практики; проводить інструктивно-методичну роботу з вчителями, які беруть участь у практиці магістрів; перевіряє звітну документацію магістрів; вносить пропозиції щодо поліпшення практики, бере участь у роботі кафедр та вченої ради факультету (інституту) при обговоренні питань практики магістрів.

Завідувачі фахових кафедр: здійснюють навчально-методичне керівництво педагогічною практикою і несуть відповідальність за успішне її проведення; беруть участь у виборі шкіл, які призначаються як бази педагогічної практики; розподіляють години за керівництво практикою серед найбільш підготовлених до цього членів кафедри; проводять обговорення на засіданнях кафедр планів і програм практики, допомагають школам, проводять інструктивно-методичну роботу з вчителями, що беруть участь у практиці студентів; беруть участь у настановних і підсумкових нарадах з питань педпрактики.

Методист зі спеціальності: бере участь у настановних і підсумкових конференціях з питань педагогічної практики; протягом першого тижня практики затверджує індивідуальні плани магістрів-практикантів і контролює їх виконання під час практик; організовує семінарські заняття з практикантами та вчителями, консультує практикантів під час підготовки до уроків, затверджує конспекти уроків, відвідує ці уроки, організовує їх обговорення і оцінює спільно з учителями кожен урок; консультує, відвідує і організовує обговорення позакласних занять, що проводяться практикантами зі спеціальності; надає науково-методичну допомогу вчителям школи і бере участь у роботі предметно-методичної комісії; перевіряє звітну документацію, оцінює навчальну і позакласну роботу магістрів-практикантів, а також виставляє загальну оцінку за практику, враховуючи оцінки інших методистів.

Магістр-практикант зобов'язаний виконувати усі види робіт, передбачені положенням про педагогічну практику і програмою педагогічної практики, ретельно готуватися до кожного уроку і до проведення різноманітних позакласних заходів, бути для учнів зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості, працелюбності. Практикант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку школи, розпорядженням адміністрації і керівників практики. У випадку невиконання вимог, що ставляться до магістра, він може бути усунутий від проходження практики.

Базами педагогічної практики студентів-магістрів є загальноосвітні школи I - III ступенів, ліцеї, професійно-технічні училища.

Бази педагогічної практики, за поданням фахових кафедр, закріплюються за педагогічним університетом терміном на 5 років наказом Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка і Управління освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації.

Перед початком практики магістрів проводиться настановна нарада з питань педагогічної практики. Присутність студентів і керівників практики від університету на ній обов'язкова. На настановній нараді обговорюють завдання педагогічної практики, її зміст, дають рекомендації щодо її проходження, студентів ознайомлюють з наказом про розподіл між школами, керівниками практики, їм видаються скерування на практику та інша документація. Обов'язковим є проходження інструктажів з охорони праці та протипожежної безпеки.

Підсумкову нараду з педагогічної практики проводять на факультеті після завершення практики та виставлення диференційованого заліку. На нараді обговорюють підсумки педагогічної практики, надають рекомендації щодо вдосконалення проведення практики, студенти та методисти узагальнюють досвід проведеної педагогічної практики.

Підсумки кожної педагогічної практики обговорюють на засіданнях фахових кафедр, а загальні підсумки педагогічних практик підбивають на раді факультету не менше одного разу протягом навчального року.

5. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Етапи	Завдання етапів
Підготовчий	Ознайомлення з програмою практики та вимогами щодо оформлення її результатів. Вирішення організаційних питань.
Робочий	Знайомство з умовами та базою проходження практики. Виконання програми практики.
Підсумковий	Підготовка звіту про практику. Підбиття підсумків практики. Презентація результатів практики.

Підготовчий етап практики включає в себе вирішення всіх організаційних питань. На цьому етапі представники баз практики знайомляться з її програмою, узгоджують з керівниками практики від університету вимоги до діяльності магістрантів, режиму роботи, форм звітності. Проводять настановну конференцію, на якій присутні магістранти, керівники практики від університету та баз практики. Магістранти ознайомлюються із завданнями та програмою практики, зразками оформлення звітної документації.

Робочий етап практики передбачає ознайомлення магістрантів із базами практики, складання кожним практикантом індивідуального плану роботи, практичну діяльність відповідно до плану, планування, підготовку та проведення пробних уроків, консультації з керівниками практики. Протягом робочого етапу магістрант виконує основні завдання практики, аналізує та обговорює з керівниками практики отримані результати, визначає тему свого виступу на підсумковій конференції.

Підсумковий етап практики передбачає оформлення магістрантом звітної документації про практику, отримання письмової характеристики (відгуку) з місця проходження практики, в яку вносять оцінки роботи практиканта. Всі звітні матеріали здають керівникові практики від університету для здійснення контролю. Завершує практику *звітна конференція*, на якій магістранти звітують про виконання програми практики. Магістранти готують виступи, презентації, виставку стендів, газет, що відображають хід та результати практики. Керівники практики від університету підбивають підсумки роботи магістрантів оголошують оцінки, а також зауваження та побажання.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які магістранти отримують під час педагогічної практики, а також застосування цих знань практично.

Зміст індивідуальних завдань та навчальної роботи магістранта під час педагогічної практики складається з таких видів діяльності:

1. Ознайомлення зі специфікою діяльності школи певного типу (ліцею, гімназії, загальноосвітньої, та ін.).
2. Планування навчально-виховного процесу та проведення уроків і позакласних заходів.
3. Відвідування та наступний аналіз уроків і позакласних заходів.
4. Участь у роботі методичного об'єднання вчителів української мови та літератури, семінарах магістрантів-практикантів, у засіданні педагогічної ради школи за результатами педагогічної практики, в підсумкових заходах з підпрактики.
5. Проведення магістрантом наукового дослідження із зазначенням тематики.

7. ЗМІСТ ТА ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

Під час педагогічної практики магістранти ведуть таку документацію:

- 1) щоденник педагогічної практики, в якому:
  - а) ведуть психолого-педагогічний аналіз відвіданих уроків учителів і магістрантів-практикантів, позакласних і позашкільних заходів;
  - б) записують спостереження за окремими учнями та класом;
  - в) фіксують матеріал для виконання індивідуального завдання за період практики, написання курсових і дипломних робіт;
  - г) записують зауваження керівників практики і вчителів;
- 2) робочий зошит магістра-практиканта, в якому:
  - а) планують навчальну роботу, позакласну роботу зі спеціальності, виховну роботу з класом;
  - б) пишуть звіт і висновки про практику;
- 3) поширені конспекти уроків, відповідно до вимог, які ставлять до написання конспектів уроків з фаху;
- 4) плани-конспекти позакласних та виховних заходів;
- 5) характеристика класу;
- 6) звіт про виконання індивідуального завдання.

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Педагогічна практика завершується диференційованим заліком. Підбивання підсумків (захист) практики у формі співбесіди із магістрантом за програмою практики і виставлення оцінки (заліку) проводять після перевірки на кафедрі світової літератури та славістики поданого практикантом звіту про проходження практики протягом першого тижня після її закінчення. Загальна форма звітності про практику – це подання оформленого відповідним чином звіту з характеристикою та оцінкою роботи магістранта-практиканта, а за необхідності – інших документів, передбачених програмою практики.

Під час виставлення загальної оцінки з педагогічної практики враховують оцінки за всі види діяльності студента-практиканта:

- 1) оцінку навчальної роботи, виставлену методистом (методистами) від кафедри з фаху;
- 2) оцінку позакласної роботи, виставлену методистом від кафедри з фаху;
- 3) оцінку за характеристику класу, виставлену керівником практики від кафедри педагогіки (психології);
- 4) оцінку виховної роботи, виставлену керівником практики від кафедри педагогіки (психології).

Оцінку з педагогічної практики прирівнюють до семестрової оцінки з будь-якого предмету, яка не може бути більшою за 100 балів, що за видами діяльності студента-практиканта розподілені наступним чином:

Навчальна робота	50 балів
Позакласна робота зі спеціальності	10 балів
Виховна робота	30 балів
Оцінка за характеристику класу	10 балів

Якщо педагогічну практику проводять із двох спеціальностей, то кількість балів за навчальну роботу між I-ою та II-ою спеціальностями поділяють на 30 і 20 балів.

Загальна оцінка з педагогічної практики є сумарною оцінкою за видами діяльності.

Якщо один із видів навчально-виховної діяльності студента-практиканта оцінено в 0 балів, то й загальну оцінку з практики виставляють 0 балів. Загальну оцінку з педагогічної практики в балах і її еквівалент за чотирибальною шкалою в залікову відомість і залікову книжку заносить і завіряє підписом методист від кафедри з I-го фаху.

Оцінку з педагогічної практики студента враховують під час визначення розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

Підсумкова оцінка практики може бути визначена за допомогою наступної шкали:

– Відмінно (90 – 100 (A) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на відмінні оцінки; звіт написано самостійно з дотриманням формальних вимог; завдання практики пророблені і висвітлені повністю; студентом продемонстрований високий рівень обґрунтування власних ідей, висновків, творчий підхід; звіт захищено успішно, на запитання щодо звіту дано вичерпні відповіді.

– Добре (82 – 89 (B) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на відмінні та добрі оцінки; звіт написано самостійно, але деякі формальні вимоги порушені; завдання практики пророблені і висвітлені не всебічно; студент продемонстрував високий рівень обґрунтування власних ідей, висновків, проте вони суперечливі чи взаємовиключні.

– Добре (75 – 81 (C) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на добрі оцінки; звіт написано самостійно, але деякі формальні вимоги порушені; звіт захищено успішно, але із зауваженнями.

– Задовільно (67 – 74 (D) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на добрі та задовільні оцінки; деякі формальні вимоги до оформлення звіту порушені чи

недотримані взагалі; завдання практики пророблені і висвітлені не в повному обсязі.

– Задовільно (60 – 66 (E) балів): наявні всі необхідні документи з практики, проте деякі дані недостовірні; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на задовільні оцінки; при підготовці звіту студент продемонстрував суперечливість ідей та висновків; на захисті звіту студент виявив слабе орієнтування в питаннях, що торкаються пройденої практики.

– Незадовільно (35 – 59 (FX) балів): відсутні один чи більше документів з практики, зазначені недостовірні дані; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на задовільні та незадовільні оцінки; при підготовці звіту порушено багато формальних вимог, або не дотримано їх взагалі; при підготовці звіту студент продемонстрував суперечливість ідей та висновків, подекуди вони майже не пов'язуються з матеріалами практики; завдання практики пророблені і висвітлені неналежним чином.

– Незадовільно (0 – 34 (F) балів): відсутні документи із практики, зазначені недостовірні дані; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на незадовільні оцінки; звіт не захищено через неадекватні відповіді на запитання методиста і слабку орієнтацію в матеріалах звіту.

Магістрантів, які не виконали програму практики та отримали незадовільну оцінку під час складання заліку, скеровують на практику повторно у вільний від занять час. Терміни та умови повторного проходження практики встановлюють в кожному окремому випадку наказом ректора університету. У разі несумлінного ставлення до практики, порушення дисципліни або повної невідповідності з програми практики магістранта відраховують із закладу освіти.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бондаренко Ю. Загальна модель шкільного навчання української літератури. Рівне, 2017. 398 с.
2. Ващенко Г. Загальні методи навчання: Підручник для педагогів. К.: Українська видавнича спілка, 1997. 410 с.
3. Коваль Г., Деркач Н., Наумчук М. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / За ред. С. Ніколаєвої: Підручник для студентів. К.: Ленвіт, 2002. 327 с.
5. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / За ред. М. Пентилюк: Підручник для студентів-філологів. К.: Ленвіт, 2000. 264 с.
6. Пасічник Е. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. К., 2000. 384 с.
7. Плиско К. Теорія і методика навчання української мови в середній школі. Харків, 2001. 115 с.
8. Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури в середній школі: Курс лекцій для студентів-філологів. Тернопіль, 2004. 144 с.
9. Семеног О., Базиль Л., Дятленко Т. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2008. 428 с.
10. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ : Міленіум, 2019. 110 с.
11. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі: Підручник. К.: ВЦ «Академія», 2013. 312 с.
12. Шуляр В. Сучасний урок української літератури. Миколаїв, 2014. 552 с.

13. Janowska I. Planowanie lekcji języka obcego. Podręcznik i poradnik dla nauczycieli języków obcych. Kraków, 2010.
14. Komorowska H. Metody nauczania języków obcych. Warszawa, 2002.
15. Komorowska H. Sprawdzanie umiejętności w nauce języka obcego. Kontrola. Ocena. Testowanie. Warszawa, 2002.
16. Kowalewski J. Kultura polska jako obca? Kraków, 2011.
17. Seretny A., Lipińska E. ABC... metody nauczania języka polskiego jako obcego. Kraków, 2005.
18. Skuteczna nauka języka obcego. Struktura i przebieg zajęć językowych. Red. H. Komorowska. Warszawa, 2009.
19. Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego. Red. E. Lipińska, A. Seretny. Kraków, 2006.

Допоміжна література

20. Бандура О. М. Вивчення елементів теорії літератури у 9 – 11 класах: Посібник для вчителя. К., 1989. 160 с.
21. Бондаренко Ю. Вивчення образів-персонажів літературного твору в школі: теорія і практикум. Ніжин, 2015. 216 с.
22. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. О. Галича. К.: Либідь, 2001. 488 с.
23. Голобородько В., Гнедашев В. Наукова робота учнів: програма організації науково-дослідницької діяльності учнів. Харків, 2005. 208 с.
24. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: методичний посібник / Автори-укладачі О. Пошетун, Л. Пироженко. К.: А.П.Н., 2002. 135 с.
25. Кращі позакласні заходи: Учитель року / Упор. Є. Науменко, О. Чхайло. Харків: Вид. група «Основа», 2006.
26. Dąbrowska A., Dobesz U., Pasieka M. Co warto wiedzieć. Poradnik metodyczny dla nauczycieli języka polskiego jako obcego na Wschodzie. Warszawa, 2010.

27. Зінчук С.О. Польська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2 – 11, 5 – 11 класи. Дрогобич, 2010.

28. Кравчук А. Польська вимова з елементами правопису (для українців, що вивчають польську мову). Київ, 2012. Мацькович М.Р., Біла С.Я., Островська Д. Д., Петрушка Л.А., Синкевич Н. Т., Тимошенко О.П., Кудрич О.С., Хлопек А.Б. Програми з польської мови та культури для позашкільних навчальних закладів. Дрогобич, 2010.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] // Законодавство України, 2017. № 38-3. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>

3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

4. Сайт МОН України. Навчальні програми, підручники з української мови та літератури 2020 – 2021 роки. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

5. Бійчук Г. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій та мультимедійного підручника у процесі вивчення української літератури в старшій школі. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/psp/2011_11/3_07.pdf.

6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року/ URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/

7. Державні стандарти загальної середньої освіти/ URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

8. Державний стандарт базової середньої освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-zatverdiv-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti-reforma-nova-ukrayinska-shkola-prodovzhitsya-u-5-9-klasah>